

INGEZONDEN.

ART. 24 DER Z.G. GEZONDHEIDSWET.

Met hen, die reeds over de ingediende *Regeling van het Staattoezicht op de Volksgezondheid*, geschreven hebben, ben ik het eens, dat deze zeer zeker een stap in de goede richting is, dat veel goeds van deze z.g. gezondheidswet verwacht mag worden, mits, en hier komt het m. i. het meeste op aan, de uitvoering goed is, liever nog, als deze wet goed *uitgevoerd* kan worden.

En dit zal naar mijn bescheiden meening met behoud van Art. 24 zeer veel te wenschen overlaten.

Niet wat betreft de hogere organisatie; deze is prachtig: een gezondheidsraad als besturend en organiseerend lichaam, daarnevens eenige Inspecteurs voor verschillende takken van dienst, allen vrije mannen, die alles kunnen laten onderzoeken, regelen en bevelen, Rijksambtenaren met hooge vaste salarissen, benevens vergoeding van bureau-, reis- en verblijfkosten, alles door het Rijk vergoed, in één woord, deze regeling is prachtig. Maar wat betreft de lagere organisatie, de vorming der Gezondheids-Commissiën, zooals deze in de wet wordt voorgesteld, uit mannen, die in kleineren kring moeten arbeiden, die alles zelf moeten nagaan, onderzoeken en bewerkstelligen, die het lidmaatschap van zoo'n Gezondheids-Commissie als een bijbaantje moeten beschouwen, die hun tijd en kennis en tact moeten beschikbaar stellen ten behoeve van het Staattoezicht, zonder salaris, zonder vergoeding van bureaunkosten, alleen wellicht een armzalige vergoeding ontvangende voor reis- en verblijfkosten en deze nog wel moettende putten uit de gemeentekassen, deze regeling is m. i. allesbehalve prachtig.

Volgens Art. 24 zal aan die Gezondheids-Commissiën door de gemeenten, waarvoor zij zijn ingesteld, jaarlijks een som toegekend worden, ter bestrijding van haar uitgaven; elke gemeente draagt daartoe bij, naar evenredigheid van haar bevolkingscijfer en mocht nu over die som, door de gemeenten geen overeenstemming verkregen worden, dan wordt deze door de Gedeputeerde Staten vastgesteld. Verder wordt nog bepaald, dat het tractement van den Secretaris ten laste der gemeente komt, en het Rijk de helft hiervan tot een maximum van f 200.— vergoedt.

Juist dit Artikel 24, zal, vrees ik, het struikelblok worden voor een richtige en gewenschte uitvoering der geheele wet, vooral ten plattelande. Wie maar eenigszins met de toestanden op het platteland bekend is, weet, dat het daar niet al te rooskleurig uitziet. De inkomsten van de bewoners, vooral van den landbouwenden stand, dalen, de eischen des levens worden hooger en steeds worden meer nieuwe wetten gemaakt, wetten, die niet alleen den bewoners finantieel treffen, maar ook door de uitgebreide administratie en de groote uitgaven, die deze na zich sleepen, de plattelandsgemeenten zeer drukken.

De belastingen stijgen ook al langer hoe hooger, de meeste Gemeentebesturen weten dan ook haast geen raad, hun begrootingen sluitend te krijgen, de uitgaven voor administratie ten behoeve van het Rijk worden

steeds meer, de inkomsten dalen, zoodat het tekort maar op „Hoofdelijken „Omslag” of „Inkomstenbelasting” moet verhaald worden.

Wordt nu Art. 24 onveranderd aangenomen, dan stel ik mij zoo voor, dat de tusschenkomst der Gedeputeerde Staten al heel zeldzaam noodig zal blijken, aangezien het meerendeel der Gemeentebesturen wel heel spoedig tot algeheele overeenstemming zal geraken, om dat bedrag, door den nood gedrongen, zoo laag mogelijk te bepalen. Een gevolg daarvan zal zijn, dat na aftrek van het vaste salaris van den Secretaris, er voor de Gezondheids-Commissie geen of bijna geen gelden zullen disponibel zijn om iets te kunnen onderzoeken of iets uit te richten. En al was zoo'n Commissie dan ook met de heiligste bedoelingen bezielde om Art. 24 der Wet niet tot een doode letter te maken, zij zou door gebrek aan geld beperkt zijn in haren werkring en gedoemd om niets tot stand te brengen.

En nog afgezien van dat stomme geld, van die hoegrootheid der som, bestaat mijn hoofdbezwaar tegen Art. 24 hierin, dat juist de gemeenten die Gezondheids-Commissiën moeten bekostigen. In strijd met de Memorie van Toelichting op Art. 24, die zulks „niet onbillijk” acht, noem ik zulks wel degelijk „onbillijk”.

De nieuwe Gezondheidswet is een Rijkswet, de Regeering erkent het zelve „de regeling van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid is een tak van „Rijksdienst, de Gezondheids-Commissiën zijn organen van het Staatstoezicht”, heet het. Nog duidelijker spreekt Art. 5, waarin aan de leden en Secretarissen der Commissiën het recht wordt toegekend om proces-verbaal op te maken. Eveneens de Memorie van Toelichting op Art. 23 en de overgangsbepalingen in Art. 26.

Uit alles blijkt, dat de leden dier Gezondheids-Commissie even goed als de hogere bestuursleden door de Regeering beschouwd zullen worden als Rijks-Ambtenaren, met Rijksmacht bekleed.

En dan welk een tegenstrijdigheid . . . de hogere Ambtenaren worden wel uit 's Rijkskas bekostigd, de lagere niet, deze feitelijk door de Gemeenten, omdat „haar werkzaamheden in de eerste plaats in het belang der Gemeenten strekken”. Een mooie tirade, die echter niets bewijst.

Toevallig moeten ten plattelande deze ambtenaren wel over verschillende plaatsen verspreid wonen; maar dat sluit niet in zich, dat de gemeenten het meeste belang hebben bij de werkzaamheden dier Gezondheids-Commissies

Al de organen van het Staatstoezicht vormen één mooie schakel, alle gemeenten en het geheele Rijk hebben gelijkelijk belang bij de werkzaamheden van alle deelen van die schakel, zoowel van de hogere, als de lagere.

Bovendien wat een halfslachtige, tegenstrijdige positie voor die leden: zij worden benoemd door den Commissaris in de Provincie, op aanbeveling van B. en W. der gemeenten, worden rijksambtenaren, verrichten Rijksdienst, maar worden bezoldigd door de gemeenten, tot op zekere hoogte worden zij dus ook gemeente-ambtenaren. Juist deze ambtenaren, die het meeste behoefte hebben aan zelfstandigheid en onafhankelijkheid, die dikwijls de grootste moeilijkheden moeten trachten uit den weg te ruimen, en vooroordeelen zullen hebben te overwinnen, zij zien hun werking afhankelijk gemaakt van de meeningen en inzichten van de gemeenteraden, worden

daaraan rekenplichtig en deze ambtenaren zullen juist uit den aard van hun betrekking er toe geroepen worden, den Gemeentebesturen het meest op hun feilen en tekortkomingen te moeten wijzen, ja heel dikwijls zware lasten voortvloeiende uit deze wet, hun moeten opleggen.

Die rekenplichtigheid brengt nog een bezwaar met zich n. l., dat hoogstwaarschijnlijk al de leden dier gezondheidscommissiën volgens art. 23 der gemeentewet verstoken zullen zijn van het lidmaatschap van den Raad, als hierin tenminste niet voorzien wordt.

Ook acht ik het ten slotte uit een finantieel oogpunt hoogst onbillijk, waar de invoering der wet zeer zeker nieuwe administratiekosten voor de gemeenten na zich zal sleepen, de uitvoering evenzoo meer finantieele lasten, dat dan ook nog aan die gemeenten de kosten dier Rijksgesondheidscommissiën op de schouders gelegd zullen worden.

Om al die bezwaren te voorkomen, heb ik dan ook in de afdeeliningsvergadering voorgesteld, art. 24 aldus te veranderen :

Aan elke Gezondheids-Commissie wordt jaarlijks, na Gedeputeerde Staten gehoord, een vaste som uit 's Rijkskas toegekend ter bestrijding van haar uitgaven, uit welke som ook de reis- en verblijfkosten der leden en van den Secretaris worden voldaan.

De laatste alinea's kunnen dan gevoegelijk verdwijnen en de voordeelen van die wijziging zullen zijn, dat :

- 1°. de Gezondheids-Commissiën aan het Rijk rekenplichtig worden ;
- 2°. de Gedeputeerde Staten de Regeering voorlichten kunnen omtrent de noodzakelijke behoeften dier commissiën ;
- 3°. de leden, vooral ten plattelande, vrije onafhankelijke mannen kunnen zijn, waardoor een betere uitvoering der wet verzekerd wordt ;
- 4°. de gemeenten al weder niet door zware lasten, voortvloeiende uit hoogstnoodzakelijke Rijkswetten, gedrukt worden ;
- 5°. de invoering alsmede de uitvoering minder tegenkanting en minder bezwaren ondervinden zal.

Deze voorgestelde wijziging is met bijna algemeene stemmen aangenomen en het zou m. i. ook hoogstwenschelijk zijn, dat van wege het Hoofdbestuur onzer Maatschappij een krachtige poging aangewend werd bij de Regeering, om Art. 24 in dien vorm gewijzigd te krijgen.

Mochten de meerdere uitgaven, die deze verandering noodwendig veroorzaken, als hoofdargument gebruikt worden tegen de totstandkoming dezer zoo hoogstnoodzakelijke regeling, dan ware het maar beter, dat het jaar 1900 deze wet niet geboren zag worden.

Heerjansdam, Nov. 1899.

Dr. J. A. RUIJS.

OVER DE AETIOLOGIE VAN DEN MORBUS BARLOWII.

In het *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* 1899, n°. 19, schreven wij eenige opmerkingen over de aetiologie van den morbus Barlowii, welke in het kort samengevat, hierop neerkomen :

- 1°. De morbus Barlowii wordt naar de overtuiging van de meeste kinderartsen teweeggebracht door eenzijdige voeding met kunstmatige praeparaten, in het bijzonder door te langdurig gesteriliseerde melk.